

NWOA Nieuwsbrief

november 2005, jaargang 10, nr. 4

Redactieadres: Hans de Groot Jeanne d'Arclaan 250 1183 BG Amstelveen tel.: 020 – 647 53 49 e-mail: hansvaio@planet.nl

In deze Nieuwsbrief...

- **Waarde, waarheid en betekenis van grensoverschrijdende ervaringen**
Verslag van de Open Huis-lezing door prof. dr. Hans Gerding op 1 oktober 2005
- **Wat is en wat doet de astrologie?**
Vervolg op de discussie van 3 september 2005, door Sybe Dijkstra
- **Kort verslag Open Huis-bijeenkomst van 5 november**
Hans de Groot

Waarde, waarheid en betekenis van grensoverschrijdende ervaringen

Verslag van de Open Huis-lezing door prof. dr. Hans Gerding op 1 oktober 2005

Samenvatting: Hans van Oosterhout

Anomale fenomenen

De term grensoverschrijdende ervaring is een verzamelnaam voor een veelheid van uiteenlopende en elkaar deels overlappende ervaringen zoals die voorkomen in trance, mystiek, kundalini, mediumschap, en de zogeheten bijnadoodervaringen en paranormale ervaringen. Dergelijke ervaringen zijn in een grote verscheidenheid door alle tijden en op vele plaatsen altijd al gemeld en ze hebben zeggingskracht, ze kunnen bepalend zijn voor iemands kijk op de wereld en op zichzelf. Er zijn verschillende soorten paranormale verschijnselen, die men tegenwoordig overigens liever anomale fenomenen noemt.

Synchroniciteit

Zo'n anomaal fenomeen is synchroniciteit, een betekenisvol 'toeval', waarbij dingen in de binnenwereld en de buitenwereld zinvol met elkaar verbonden zijn. Iemand ervaart dat een emotie (binnenwereld) samenvalt met een feitelijke gebeurtenis (buitenwereld).

Als voorbeeld noemt Gerding het voorval waarbij een man per abuis een rouwkostuum krijgt bezorgd. Het is weliswaar verkeerd bezorgd, hij heeft het niet besteld, maar het komt wel nèt op het moment dat hij het overlijden van zijn moeder heeft vernomen.

Hier is geen sprake van een causale relatie, maar het is wel zeer betekenisvol voor de betrokkene. Het past in wat er op dat moment in zijn wereld aan gaande was, waardoor het voor hem een vorm van waarheid werd. De wereld vormde zich naar zijn emotie.

Het lijkt, aldus Hans Gerding, een uiting van creativiteit: een individu dat vanuit een emotie de buitenwereld creatief beïnvloedt. In dit geval zou de emotie van de man een rol hebben gespeeld in de gebeurtenissen in de buitenwereld en bijvoorbeeld invloed hebben uitgeoefend op de postbezorger, die daarvoor kennelijk ontvankelijk is geweest. De relatie met emoties is ook bekend van poltergeist-verschijnselen.

Contacten met overledenen

Een andere categorie vormen contacten met overledenen. Er worden veel van dit soort gevallen gemeld en ze hebben een grote impact. In 50% van de gevallen die worden gemeld

ervaart men contact met een overleden partner. Wetenschappelijk is dit bewijsbaar noch weerlegbaar.

Herinneringen aan vorige levens

Herinneringen aan vorige levens zijn in een aantal gevallen min of meer controleerbaar gebleken, maar die bevestiging is nooit ondubbelzinnig. Ervaringen bij jonge kinderen van rond de 2,5 jaar zijn onderzocht door Erlendur Haraldsson. Het gaat hier om kinderen die ernstige fobieën hebben waarvoor in het huidige leven geen verklaring is te vinden. Rond de leeftijd van 2,5 jaar beginnen ze spontaan te praten over traumatische ervaringen uit een vorig leven, vaak een gewelddadige dood. Terugkeer onder hypnose naar vorige levens roept vaak sterke emoties op en kan in voorkomende gevallen een therapeutische werking hebben. Ook hier is weer geen ondubbelzinnige verklaring te geven. Dat geldt met name voor de verklaring door reïncarnatie.

Een alternatieve verklaring is hier wat wel super-psi wordt genoemd: men vangt iets op waaruit een vorig leven wordt gedramatiseerd. Bij dat 'iets opvangen' geven eigen emoties toegang tot gebeurtenissen die in een collectief geheugen aan deze emoties zijn gekoppeld. Degene die dit ervaart interpreteert dat als een eigen vorig leven, zonder dat er sprake is van een écht vorig leven.

In dit verband is het interessant om op te merken dat Tenhaeff paranormale talenten koppelde aan traumatische ervaringen in een vorig leven. Zo waren volgens Tenhaeff Croisets successen bij verdrinkingsgevallen het gevolg van een eerdere verdrinkingservaring. Hij noemde dit associatieve verwantschappen.

Voorspellende dromen en schuldgevoel

Voorspellende dromen kunnen, als het onheil betreft dat waarheid wordt, achteraf schuldgevoel oproepen. Men wist ervan maar heeft niets gedaan met die kennis en nu het onheil is geschied voelt men zich (mede) verantwoordelijk, ongeacht de vraag of men werkelijk in staat zou zijn geweest om het af te wenden. Een andere benaderingswijze, die is de volgende: iemands laatste momenten zijn, begrijpelijkerwijs, erg emotioneel. Door dat in een droom mee te beleven heb je de betrokkene geholpen. Hij of zij was niet helemaal alleen.

Bezien vanaf deze kant blijkt het schuldgevoel vaak om te slaan in blijdschap. Men blijkt in staat te zijn geweest de ander te steunen tijdens het sterven. Bewijs dat het zo werkt is natuurlijk niet te leveren, maar voor de betrokkenen is het een vorm van waarheid, die het zonder empirische hardheid kan stellen. Wanneer dit soort dingen gebeurt verbind je de beperktheid van je eigen subjectiviteit met iets dat groter is dan jezelf. En tussen haakjes, een astrologisch consult is daarvan een voorbeeld in optima forma. Het werkt therapeutische en dat het zo kán werken is het bewijs dat er een vorm van waarheid in zit.

Het gemeenschappelijke in al deze dingen is anomale cognitie, datgene wat vroeger paranormale waarneming werd genoemd. Vaak is wel min of meer hard aantoonbaar dat er iets wordt waargenomen maar bij pogingen tot verklaring gaat het mis.

Anomale gebeurtenissen hebben een numineus element, dat je in contact brengt met iets dat groter is dan jijzelf. Ze brengen je in een andere bewustzijnstoestand of ze doen zich voor als je op de een of andere wijze in zo'n toestand bent geraakt.

Grensoverschrijdende ervaringen en de wetenschap

Deze fenomenen geven de wetenschap een blik op zaken die niet meer, zoals vaak gebeurt kunnen worden afgedaan als hallucinatie en vormen een aanknopingspunt voor onderzoek. Er zijn domeinen van de werkelijkheid die meer zijn dan hallucinatie en anomale ervaringen ondersteunen dat. Het probleem bij onderzoek is, dat meldingen vaak betrekking hebben op subjectieve belevingen. Die hebben nu eenmaal niet de objectiviteit van een concrete waarneming. Veel ervan valt dan ook buiten de scherpe grens tussen meetbaar en niet meetbaar die de wetenschap trekt.

De wereld van dit moment wordt gedomineerd door de wetenschap en dat die de wereld veel gegeven heeft staat buiten kijf. Veel wetenschappelijke resultaten zijn gebaseerd op onderzoek van uitzonderingstoestanden. Je zou verwachten dat ook de uitzonderingstoestanden van de menselijke psyche waar we hier over spreken dan ook voorwerp van uitgebreid onderzoek zouden zijn, maar dat zijn ze niet. Er is sprake van (systematische?) verwaarlozing. Wereldwijd zijn er circa 300 parapsychologen, waarvan minder dan de helft actief onderzoeker is. Dat is verbazend weinig voor verschijnselen die zo wijdverbreid zijn. Het staat in schril contrast met de aandacht en de financiële middelen die andere onderzoeksgebieden krijgen.

Ganzfeld-onderzoek

Recent onderzoek naar de plaats van de parapsychologie in de huidige psychologieleerboeken laat zien dat die ontbreekt of zeer vervormd wordt weergegeven. Dat betekent niet dat er helemaal niets te melden valt. Integendeel, er zijn gebieden van onderzoek waar heel veel gebeurt. Het zgn. Ganzfeld-onderzoek is daar een voorbeeld van. De Ganzfeld-methode bouwt voort op de het feit dat de meeste paranormale ervaringen die worden gemeld zich voordoen in dromen. Droomonderzoek in de 60-er jaren van de vorige eeuw is zeer succesvol geweest, maar uit kostenoverwegingen gestopt. Het Ganzfeld-onderzoek is een voortzetting ervan.

De term Ganzfeld betekent zoiets als egaal veld en heeft betrekking op de toestand waarin een der proefpersonen wordt gebracht. Bij het Ganzfeld-onderzoek zijn er twee proefpersonen, ontvanger en zender genoemd, en daarnaast

een of meer proefleiders. Tijdens het onderzoek ligt de ontvanger comfortabel bij een zorgvuldig gekozen temperatuur. Op de ogen worden halve pingpongballen geplaatst waarop rood licht schijnt, op de oren een koptelefoon die 'witte ruis' laat horen. Op die manier is de proefpersoon (de ontvanger) zich niet meer bewust van indrukken uit de omgeving of van het eigen lichaam. Het is bekend dat mensen in zo'n situatie van alles in zich voelen opkomen en de bedoeling is dat de ontvanger dit allemaal direct uitspreekt.

Tegelijkertijd concentreert ergens anders de zender zich op een afbeelding. Dat kan vlakbij zijn, in een ander ruimte in hetzelfde gebouw, of ver weg. De afbeelding is met behulp van een computer willekeurig gekozen. Wat de ontvanger zegt is hoorbaar voor de zender en voor de proefleider, die alles registreert. Geen van beide weet welke afbeelding de zender voor zich heeft. Dit duurt ongeveer een half uur. Dan moet de ontvanger uit vier afbeeldingen degene kiezen die het best overeenkomt met wat hij in de Ganzfeld-toestand in zich op voelde komen. Daarna volgt controleert door de zender of de juiste afbeelding is gekozen. Dergelijk experimenten worden over de gehele wereld gedaan.

Wanneer het resultaat uitsluitend door toeval zou worden bepaald zou de kans om de juiste afbeelding te kiezen 25% zijn. In de praktijk blijkt de trefkans 33% te zijn bij een totaal van ongeveer 2500 sessies in een aantal instituten wereldwijd. Statistisch is dit zeer significant.

Een verklaring is er voor dit resultaat (nog?) niet, de parapsychologen zoeken het in de richting van telepathie. Er blijken echter allerlei onverwachte invloeden te zijn. Een voorbeeld: Spottiswoode noteerde tijd en plaats van een groot aantal Ganzfeld-onderzoeken, berekende de lokale sterrentijd en vond dat het succespercentage een piek vertoonde op ca. 13.35 uur lokale sterrentijd. Ook in andere onderzoeken blijkt dit tijdstip op te duiken.

Een overheersende verklarende theorie voor dit soort verschijnselen is er eigenlijk niet. De parapsychologie wordt wel verweten een wetenschap zonder theorie te zijn. Voor zover zulke theorieën er zijn sluiten ze doorgaans aan bij de heersende ideeën van de tijd. Zo zijn begrippen ontstaan als bijvoorbeeld fijnstoffelijk lichaam, traveling clairvoyance, of mental radio. Momenteel zoekt men het in de kwantumfysica of in veldtheorieën zoals die van Sheldrake. Er is echter geen theorie die ondubbelzinnig bewezen of weerlegd kan worden. De complexiteit van dit soort onderzoek blijkt uit een ervaring tijdens een Ganzfeld-experiment aan het Parapsychologisch Instituut in Utrecht. Tijdens het voorafgaand gesprek van de proefleiders met de beide proefpersonen kwam ter sprake dat deze samen een cursus spreken in het openbaar volgden. Het gesprek verliep in een zeer goede sfeer. Bij het begin van het experiment werd door een van de proefleiders met behulp van een computerprogramma een willekeurige afbeelding gekozen uit een aantal gesloten enveloppen. Bij opening van de envelop bleek het een afbeelding te zijn van een spreker die een grote menigte toespreekt. Hier leek het experiment al te zijn verlopen voordat het goed en wel begonnen was. Er was duidelijk sprake van een paranormaal verschijnsel en de bron daarvan lag kennelijk bij de proefleider die de computer had bediend. Dergelijke proefleider-effecten zijn bekend en hebben nogal eens negatief commentaar opgeleverd. De systeemtheorie levert een meer vruchtbare benadering: de twee proefpersonen en de twee proefleiders vormen samen een systeem waarin zich het verschijnsel voordoet. Dat hoeft

niet noodzakelijk via een proefpersoon maar kan ook via een van de proefleiders.

Uit de zaal komt de opmerking dat men bij dit soort onderzoek probeert om subjectieve belevingen een fundament te geven in de harde objectieve wereld. Als dat lukt is daarmee de numinositeit dan niet verdwenen? Verliezen ze daarmee niet hun betekenis? Hans Gerding bevestigt dit: het is alsof iemand zijn schouders ophaalt over de prachtige droom

waarover je hebt verteld. De droom is weg en er blijft een kater over. Het lijkt wel of deze verschijnselen schuw zijn voor bewustzijn. Otto Duintjer heeft hierover opgemerkt dat de huidige bijna uitsluitend rationeel-empirische wijze van wetenschap bedrijven bepaalde delen van de werkelijkheid uitsluit. Om ook die wetenschappelijk te benaderen is een andere oriëntatie nodig.

Wat is en wat doet de astrologie?

Vervolg op de discussie van 3 september 2005, door Sybe Dijkstra

Zoals u in de vorige nieuwsbrief heeft kunnen lezen werd er tijdens de bijeenkomst van zaterdag 3 september jl. gediscussieerd over de filosofische basis van de astrologie. Het was een intensief gesprek waarin de gemoederen enigszins verhit raakten. Het was daarnaast een aarzelend gesprek waarin ook de zin van dat speuren naar de grondslag van de astrologie werd onderzocht. Als geïnteresseerden in de astrologie zijn we vaak met haar inhoud bezig en met de mogelijkheden van onderzoek naar haar werking en resultaten. Dat is al moeilijk genoeg. Waarom daaraan nog eens een vraag toevoegen naar de grondslag van de astrologie. Is er wel één grondslag voor de astrologie? Is dat ook niet een veel te vage filosofische vraag?

Waarom, in Venusnaam, zouden we daarin moeten gaan speuren, wat brengt dat je verder? Ik wil daar kort iets over opmerken. Daarbij wil ik niet beweren dat iedereen binnen de NVWOA zich met de vraag naar waar de astrologie op berust bezig zou moeten houden. Maar ik denk dat het heel nuttig is om de vraag te stellen en dat de gedachtewisseling daarover een stimulans kan geven aan veel van wat er binnen onze vereniging gebeurt.

De astrologie heeft van meet af aan haar betekenis en zin gekregen in de tijd waarin ze zich bevond. Als het wereldbeeld veranderde, veranderde de astrologie mee. Haar begrippen moesten naarmate het begrip van de kosmos en de plaats van de mens daarin veranderde, steeds anders worden opgevat en begrepen. Ik denk dat ik in het geheel niets nieuws zeg als ik vaststel dat in de komende periode de visie op de plaats van de mens in de kosmos en ons werkelijkheidsbeeld over de aard van het universum in sterke mate zal gaan veranderen. Dit omdat zonder deze verschuiving de mens geen uitweg zal kunnen onderscheiden uit de crisis waarin wij het leven op deze planeet gaan storten als we op de huidige voet doorgaan. We onderscheiden in essentie geen uitweg omdat die uit ons gezichtsveld wordt gehouden door het atomistische, technische en ziellose werkelijkheidsbeeld waarmee waarschijnlijk de meerderheid van de mensheid, maar in ieder geval de meerderheid van onze bestuurders zich onbewust of bewust identificeert (ik gebruik hier met opzet niet de term leiders omdat hiermee de aanwezigheid van een wezenlijke en zingevende visie wordt verondersteld).

Op individueel niveau constateren we als toepassers van de astrologie in haar vele gedaanten steeds dat deze toegang biedt tot informatie die als een boodschap kan fungeren voor mensen die een weg voor zichzelf zoeken, die perspectief zoeken in een uitzichtloze situatie. Voor mensen, kortom, die

op zoek zijn naar betekenis. Als dat zo is, wat is dan de betekenis die via de astrologie kan worden aangereikt? We weten uit onze ervaring dat vanuit de verschillende vormen of benaderingen van astrologie aan mensen verschillende mogelijkheden voor betekenisgeving kunnen worden aangereikt. Cliënten zoeken waarschijnlijk ook naar hun aard andere inzichten. En vanuit de psychologische astrologie worden hen inderdaad ook andere zaken aangereikt dan bijvoorbeeld vanuit de verschillende scholen van de spirituele astrologie, of vanuit de Zwarte lichten-astrologie. En als we goed luisteren hechten deze verschillende benaderingen ook verschillende betekenissen aan de planeten en de lichten. Wat Neptunus, Mercurius of Pluto 'is', wordt steeds anders gedefinieerd, en deze opvattingen leiden, met elkaar verbonden ook tot werkelijk verschillende analyses en inzichten. Maar wat opvalt is dat in de astrologische literatuur veelal via stellingen wordt ingegaan op deze basisbetekenissen. Er worden zaken gesteld, en er wordt veelal via associatie en illustratie op deze stellingen doorgebouwd. Maar wat doorgaans ontbreekt is de vraag waarom Pluto, of, Venus, of de Maan nu die betekenis krijgt die hij krijgt. Wat is Pluto eigenlijk? Of, daar nog onder liggend: op grond van welke basisveronderstellingen is het mogelijk om aan een planeet betekenissen toe te kennen die verbonden zijn met het menselijk bestaan? Die vraag verwijst naar de werkelijkheidsopvatting die je hanteert. En daarover is de astrologische literatuur vaak zeer weinig uitgesproken. Of er wordt geheel aan die vraag voorbij gegaan.

Nu rijst er een probleem. Niet zozeer voor tevreden cliënten van astrologen. Ook niet zozeer voor astrologen die tevreden zijn met hun eigen werkelijkheidsopvatting en astrologische betekenistoekenning. Maar wel voor degenen die zich afvragen wat de astrologie is, hoe zij werkt en hoe ze in lijn daarmee onderzocht kan worden. Want voor het beantwoorden van die vragen moeten we ons wel afvragen wat de astrologie is en hoe zij zich tot de mens verhoudt, op de wijze die ik daarnet uiteen zette. Immers, de betekenis van een zaak kan slechts worden gegeven vanuit het geheel waarin zij wordt geplaatst. De betekenis van een mens blijft onzichtbaar bezien alleen vanuit zijn cellen; ja omgekeerd: de betekenis van deze cellen kan alleen worden gezien vanuit de mens als geheel. De betekenis van de mens kan dus alleen worden afgeleid uit een opvatting over de kosmos waarin het menszijn is ingesloten. Analoog kan ook de betekenis van planeten, sterren en hun relatie met de mens ook alleen worden benoemd vanuit een werkelijkheidsopvatting waarin deze drie zijn ingesloten in een zinvol geheel.

Dat de astrologie hier voor zover ik nu kan constateren maar onvolledige antwoorden op heeft hindert niet. Er is immers, openlijk of in het verborgene, een heftige discussie gaande over onze werkelijkheid. Die is zoals gezegd ook nodig, want we kunnen onze dagelijkse werkelijkheid op relatief korte termijn teloor zien gaan als gevolg van datgene wat wij als soort mens creëren. En er zijn vele benaderingen van waaruit een zingevende ingang tot het duiden van onze situatie wordt gezocht. Vaak aansluitend bij verschijnselen in de ervaring die vanuit het atomair-technisch-wetenschappelijke werkelijkheidsbeeld niet kunnen worden verklaard en zelfs als onmogelijk en onwaar worden bestempeld.

Een van die benaderingen is de parapsychologie waarover Hans Gerding op 1 oktober jl. zijn bijzonder boeiende inleiding hield. Tijdens die inleiding en tijdens de discussie zijn verschillende boeiende gezichtspunten aan de orde gekomen van waaruit verschijnselen als bijvoorbeeld buitenzintuiglijke waarneming, maar wellicht ook de invloed van planeten en hun transits op de menselijke ervaring en gedrag, in de toekomst zouden kunnen worden begrepen. En

zo zijn er nog vele benaderingen, gezichtspunten en denkrichtingen die als zusters en broers van de astrologie zich bezig houden met de vraag wat de werkelijkheid is van waaruit de verschijnselen die ze onderkennen kunnen worden verstaan. Wat ik maar wil zeggen: de astrologie hoeft het wiel niet alleen uit te vinden. En voor zover het nog moet worden uitgevonden, kunnen we ons in ons deel van dit onderzoek laten inspireren door anderen en kunnen we ons denkwerk verrichten in contact en uitwisseling met anderen die daarmee bezig zijn.

En bent u het hier niet mee eens, op welk onderdeel van mijn beknopt betoog dan ook, laat het dan vooral weten. Meld u als scherprechter van mijn dwalingen, als aanwijzer van mijn omissies of als vurig pleitbezorger voor een meer verheven waarheid. Alleen in dialoog komen we verder.

*Amsterdam, 30-10-2005
Sybe Dijkstra*

Kort verslag Open Huis-bijeenkomst van 5 november

door Hans de Groot

Op zaterdag 5 november had de Open Huis-bijeenkomst het karakter van een open podium. Voor de aanwezigen was er de mogelijkheid een korte presentatie te houden over een zelfgekozen onderwerp, zoals een mening of visie, een mogelijkheid tot onderzoek, een nog nader uit te werken idee, et cetera. Door een met digitale middelen redelijk strak in de hand gehouden spreektijdbepijking van maximaal 15 minuten konden op deze middag 7 korte presentaties worden gegeven. Van deze gelegenheid werd gebruik gemaakt door Fokkelien von Meijenfeldt, Hans van Oosterhout, Piet Bij, Paula Schreurs, Robert Doolaard, Frank Vernooij en Hans de Groot.

Duidelijk werd dat er zeer uiteenlopende posities zijn ten opzichte van de astrologie. Sommigen gaven blijk van een stevig vertrouwen in de geldigheid van astrologie, zij het met

de kanttekening dat er wat betreft duidingsmethodiek nog een lange weg te gaan is.

Daarnaast was er de benadering waarbij de koppeling tussen specifieke astrologische fenomenen en concrete gebeurtenissen werd gepresenteerd als materiaal voor nader onderzoek.

Ook was er de meer beschouwelijke benadering, onder andere wat betreft de vraagstelling in hoeverre een astroloog werkelijk tot hulp kan zijn als je ervan uitgaat dat ieder mens in een soort cocon van eigen werkelijkheid zit en daarmee qua werkelijkheid gescheiden is van alle anderen.

In de volgende nieuwsbrief meer over een aantal zaken die op deze middag aan de orde kwamen. Duidelijk werd hoe dan ook dat de 'open podium'-opzet voor herhaling vatbaar is.

De NVWOA Nieuwsbrief is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Wetenschappelijk Onderzoek van de Astrologie.

Bestuur NVWOA:

Voorzitter: drs. F. Vernooij, Prof. H. de Vrieslaan 9, 3571 GE Utrecht, tel. 030 - 271 15 66, e: tover@hetnet.nl

Secretaris: Hans van Oosterhout, Turkooisdrift 10 3436 BG Nieuwegein tel.: 030 -603 37 99, e: hans@hvoosterhout.demon.nl

Penningmeester: drs. Sybe Dijkstra, de Lairessestraat 48 1071 PB Amsterdam tel.: 020-6642050

Website: drs. A.G. Bruining, Petemoederslaan 11 bis a 3552 AH Utrecht, tel. 030 - 273 29 54, e: lexbruin@worldonline.nl

Redactie Nieuwsbrief: Hans de Groot, Jeanne d'Arclaan 250, 1183 BG Amstelveen, tel. 020 - 647 53 49, e: hansvaio@planet.nl